Fylkesmannen i Telemark

Saksbeh.: Odd Frydenlund Steen, 35 58 61 54

Vår dato	Vår ref.
06.10.2017	2017/1917
Deres dato	Deres ref.

Fyresdal kommune

3870 FYRESDAL

Tillatelse til skadefelling av gaupe i Borggrend, Fyresdal kommune i Telemark

Fylkesmannen i Telemark gir Fyresdal kommune tillatelse til skadefelling av en (1) gaupe i deler av kommunen. Tillatelsen er gitt på spesielle vilkår, og gjelder innenfor et nærmere avgrenset område og tidsrom.

Bakgrunn

Fyresdal kommune søker i e-post av 5. oktober 2017 om fellingstillatelse på en gaupe i egen kommune etter dokumenterte skader på en sauebesetning ved Jopperud i Borggrend 4. oktober. Statens naturoppsyn lokalt har stadfestet at fem lam er dokumentert drept av gaupe, mens et lam er antatt drept av gaupe. Alle dyr er funnet på et begrenset innmarksareal ved Jopperud i Borggrend.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov av 19. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 første ledd bokstav b og 77, jamfør forskrift 18. mars 2005 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 1,8 og 9, jamfør også § 4 første ledd bokstav b og § 7.

Rovviltforskriftens § 1 (formål):
"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter."

Region 2 Sør-Norge (Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder) skal ha tolv årlige ynglinger av gaupe, jamfør rovviltforskriften § 4 første ledd bokstav b. Den todelte målsettingen som formålsparagrafen i rovviltforskriften setter, er søkt oppnådd gjennom forvaltningsplanen for rovvilt i regionen, jamfør § 6. Her er det definert hvor beitedyr og rovvilt har prioritet. Når bestandsmålet for den enkelte art er oppnådd, fatter Rovviltnemnda en kvote for betinget skadefelling, jamfør § 8.

Rovviltnemnda i region 2 vedtok den 12. mai 2017 en kvote for betinget fellingstillatelse på to (2) gauper gjeldende i perioden 1. juni 2017 – 15. februar 2018. Per i dag er ingen dyr felt.

Søknader om skadefelling behandles av Fylkesmannen innenfor den rammen som er satt av

Postadresse	Besøksadresse	Telefon	E-post
Postboks 2603	Gjerpensg. 14, Bygg F, Skien	35 58 61 00	fmtepost@fylkesmannen.no
3702 Skien	Organisasjonsnummer	Telefaks	Internett
	974 762 684	35 52 85 90	www.fylkesmannen.no/telemark

Rovviltnemnda, jamfør rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringene i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

- *områdets betydning som beitemark*
- *skadenes omfang og utvikling*
- *potensialet for fremtidige skader*
- *muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak*

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset til tid, rom og antall dyr. I henhold til § 9 i forskriften kan Fylkesmannen treffe vedtak om iverksetting av felling for å forhindre framtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnda, jamfør forskriften § 8.

Fylkesmannen skal legge naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper §§ 8 – 12, jf. § 7 til grunn i vurdering av saker som berører natur.

Fylkesmannens vurdering
Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jamfør § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jamfør også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Dette er konkretisert nærmere gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom forvaltningsplanen for rovvilt i region 2.

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arter bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. nml § 8. Fylkesmannen viser til at dette vedtaket blant annet baserer seg på kunnskap om artens bestandssituasjon. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Bestandssituasjonen for gaupe i 2017 framgår av NINA-rapporter:
1) *Bestandsovervåking av gaupe i 2016* og
2) *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2016.*

Bestandsmålet for gaupe i regionen er 12 årlige ynglinger. Ovennevnte rapporter viser at det ble registrert i gjennomsnitt 14 familiegrupper i region 2 per 2016 (2014: 16 / 2015: 16 / 2016: 9,5). Regionen har ligget over bestandsmålet i mange år fram til 2016. På bakgrunn av dette anser Fylkesmannen at kravet til kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 er oppfylt i denne saken. Vi kan derfor ikke se at føre-var prinsippet i § 9 kommer til anvendelse i denne saken.

Det foreligger god kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden utsettes for. Avgangen av gaupe ut over naturlig dødelighet skjer i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling. Vi legger derfor liten vekt på § 10 i nml i denne saken.

Etter Fylkesmannens vurdering er ikke naturmangfoldloven § 11 relevant for saken. Fylkesmannen legger til grunn at den nasjonalt fastsatte fordelingen av antall ynglinger av gaupe til de ulike forvaltningsregionene, og Rovviltnemndas geografiske differensierte forvaltning i region 2 oppfyller de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

En skadefelling har til hensikt å stanse en større skadeutvikling. Dette vil være aktuelt selv om det dokumenterte skadeomfanget i form av kadaver ikke er av stort omfang ved søknad om skadefelling. Likevel skal det være en noe høyere terskel for skadefelling innenfor enn utenfor gaupeprioritert område, jamfør forvaltningsplanen og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Fyresdal kommune ligger innenfor forvaltningsområde for gaupe (gaupeprioritert område; yngling kan finne sted).

Videre skal skadefelling i prinsippet være rettet mot bestemte skadegjørende individ, jamfør rovviltforskriften § 9, siste ledd. Et gjeldende prinsipp er at det skal gjøres en konkret vurdering i den enkelte situasjonen i tråd med krav nedfelt i gjeldende regelverk. Når Fylkesmannen skal vurdere behovet for uttak, vurderes hovedsakelig status for gjeldende situasjon (påviste skader, skadeutvikling og kjent forekomst av rovvilt), skadepotensialet og skadehistorikken.

Statens naturoppsyn har undersøkt fem dokumenterte og et antatt gaupedrept lam på innmark ved Jopperud i Borggrend i Fyresdal den 4. oktober. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak vektlegges. Når vurderingen tilsier at andre forebyggende tiltak er mulige, vil terskelen normalt også være høyere.

I dette tilfellet er sauen tatt inn nærmere gården for å kunne følge bedre med på utviklingen. Tilsynet er økt. Det er derfor gjort tiltak for å forhindre eller minske risikoen for ytterligere tap. Fylkesmannen mener likevel det er en viss risiko for flere tap til gaupe etter som besetningen skal være på innmarksbeite ennå en tid framover. Heltids tilsyn anses som lite gjennomførbart. Fylkesmannen mener derfor at det beste tiltaket for å forhindre ytterligere skade er at det iverksettes skadefelling.

Vedtak
Fellingstillatelsen gis på følgende vilkår:
1. Tillatelsen gjelder for området fra Fardal i sør (veiskillet Borggrend/fylkesvei 401 til Birtedalen) til Skrimsdalen i nord (enden av skogsbilvei) i Borggrend, Fyresdal kommune. Tillatelsen begrenses til dette området siden utmarkssesongen for sau i prinsippet er over.

2. Fellingstillatelse gjøres gjeldende i en – 1 - uke fra og med torsdag 07.10.2017 til og med 12.10.2017.

3. Tillatelsen gis til Fyresdal kommune v/skogbrukssjef Aslak Momrak-Haugan. Kommunen skal bruke fellingspersonell med kursopplæring i jakt på store rovdyr. Deltakere i fellingsforsøket skal tildeles kopi av dette brevet og være kjent med innholdet før de kan delta. Navneliste over deltakere, inkludert ansvarlig fellingsleder, skal formidles til Fylkesmannen.

4. Hunngaupe med unger som opptrer sammen er unntatt fra tillatelsen.

5. Fylkesmannen kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen. Dersom det gis

fellingstillatelse i flere områder samtidig, vil tillatelsen inndras umiddelbart om kvoten for betinget skadefelling blir fylt.

6. Ved felling skal det benyttes våpen og ammunisjon som tilfredsstiller kravene til jakt på gaupe, jamfør forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst (§§ 15 og 16). Deltakere i fellingsforsøket skal ved bruk av rifle, ha avlagt årets skyteprøve.

7. Felling eller forsøk på felling av gaupe skal omgående meldes til Fylkesmannen i Telemark (950 77 102) og Statens naturoppsyn (975 70 975). Den som feller dyr skal vise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og skytter skal kunne påvise fellingssted etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Fylkesmannen.

8. Den/de som sårer gaupe under forsøk på felling i henhold til tillatelsen, plikter å gjøre det de kan for å avlive dyret. Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet skal uten opphold underrettes. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk. Vedkommende plikter å forvisse seg om at påskutt dyr er truffet.

9. Felling og forsøk på felling i henhold til denne tillatelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jamfør viltloven § 35.

10. Gaupe som blir felt i medhold av denne tillatelsen er Viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal så raskt som mulig bringes til Norsk institutt for naturforskning i Trondheim (leveres via SNO).

Tillatelsen er gitt med hjemmel i Lov av 19. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold § 18 første ledd bokstav b og § 77, jamfør forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 9, jamfør §§ 1, 3 og 8.

Klageadgang
Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jamfør forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Fylkesmannen. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes. Informasjonsark om klage på forvaltningsvedtak kan lastes ned fra Fylkesmannens nettside: www.fylkesmannen.no/telemark

Med hilsen

Hans Bakke
miljøverndirektør

Odd Frydenlund Steen
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift

Kopi til (e-post):
Statens naturoppsyn, v/E. Marker
Statens naturoppsyn, lokalt
Fylkesmannen i Buskerud
Fylkesmannen i Vestfold
Fylkesmannen i Aust og Vest-Agder
Sør-Øst politidistrikt
Miljødirektoratet